

Доценко В.Ф., Гукалова Т.В., Бондар Н.П., Арпуль О.В.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У статті розглянуто перспективи розвитку готельної сфери по Україні та зокрема Івано-Франківської області, проведено оцінку завантаженості готельними комплексами.

Ключові слова: готелі, готельне господарство, рекреаційний потенціал, туризм, перспективи розвитку туризму.

В статье рассмотрены перспективы развития гостиничной сферы по Украине и в частности Ивано-Франковской области, проведена оценка загрузки гостиничными комплексами.

Ключевые слова: гостиницы, гостиничное хозяйство, рекреационный потенциал, туризм, перспективы развития туризма.

The article considers the prospects for the development of the hotel industry in Ukraine and in particular the Ivano-Frankivsk region, assess the workload of hotel complexes

Keywords: hotels, hotel, recreation potential, tourism prospects of tourism development.

Актуальність дослідження. Готельна сфера як одна з високорентабельних галузей світової економіки у ХХІ ст., стає провідним напрямом економічного та соціального розвитку України. З кожним роком розвиток туризму в Україні набуває все більших обертів. Щороку нашу державу відвідує в середньому 17 млн. іноземців, більшість яких є громадянами країн СНД, а третина приїжджає з ЄС. За даними Всесвітньої організації туризму, Україна є одним зі світових лідерів з міжнародного туризму та посідає сьоме місце за кількістю відвідувань щороку. Таким чином, розвиток туристичної галузі має надзвичайно важливе значення для економіки нашої держави.

Постановка проблеми. Як відомо, до основних складових туристичної індустрії належить готельне господарство. Однак сьогодні можна констатувати відсутність висококонкурентних позицій у цьому секторі національної економіки. Інфраструктура закладів розміщення не в повній мірі відповідає міжнародним стандартам проживання та відпочинку: наявна недостатня кількість готельних підприємств, застаріла матеріально-технічна база, яка потребує модернізації, відсутні сучасні ефективні та надійні системи захисту, що становлять передумову високого рівня якості послуг.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Над науковою проблематикою розбудови курортно-рекреаційної інфраструктури Карпатського регіону доволі плідно працюють В.Гетьман, В.Мацола, О.Любіцева, М.Мальська, П.Жук, Л.Гринів, О.Стецюк та інші дослідники. Окремо варто назвати результати науково-прикладних студій Ю.Зінька щодо вивчення туристично-інвестиційного потенціалу та реалізації

модерних інвестиційно-туристичних проектів у курортних центрах регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні, порівняно з провідними країнами прослідковується недостатня кількість готельних підприємств. Так, у 2011 р. функціонувало 1724 підприємств готельного господарства на 60,7 тис. номерів та 153,1 тис. місць. У Великій Британії, наприклад, функціонує близько 34 тис. готелів, Франції – 21,6 тис., Румунії – понад 4 тис. Готельне господарство у перспективі має стати провідним чинником активізації туризму, інтеграції держави у світові структури міжнародного співробітництва, зростання значення національної культури.

Важливим показником розвитку готельного господарства є введення в експлуатацію нових готелів. Забезпеченість готелями різних регіонів України, згідно даних Державного комітету статистики України за 2011 р., наведено в табл. 1.

Таблиця 1.

Готельний фонд України за регіонами [1]

Регіони України	Кількість готелів (одиниць)		
	2007 р.	2011 р.	2011 у % до 2007 р.
Київська	113	136	130,1
Чернівецька	27	35	129,6
Закарпатська	45	58	128,8
АРК	93	118	126,8
Луганська	83	105	126,5
Черкаська	53	67	126,4
Херсонська	38	47	123,6
Чернігівська	62	75	120,9
Дніпропетровська	107	129	120,5
Львівська	128	153	119,5
Одеська	80	95	118,7
Волинська	28	33	117,8
Рівненська	23	27	117,4
Житомирська	42	49	116,6
Хмельницька	27	31	114,8
Тернопільська	37	42	113,5
Миколаївська	84	92	109,5
Івано-Франківська	49	52	106,1
Сумська	39	41	105,1
Донецька	70	70	100,0
Полтавська	43	42	97,6
Запорізька	32	31	96,8
Харківська	48	46	95,8
Вінницька	23	22	95,6
Кіровоградська	16	15	93,7
Разом	1452	1724	

Відповідно до збільшення кількості готелів зросла і одноразова їх місткість. Динаміка одноразової місткості готелів та інших місць для тимчасового проживання впродовж 2007-2011 рр., згідно даних Державного комітету статистики України за 2011 р., наведена в табл. 2.

У порівнянні з 2007 р. кількість введених в експлуатацію готелів в Україні зросла на 272 заклади готельного господарства. В основному цей показник збільшився у Київській, Чернівецькій, Закарпатській, Луганській, АР Крим, Черкаській, та Херсонській областях.

Одноразова місткість готелів та інших місць для тимчасового проживання по Україні зросла на 12802 одиниці у 2011 р. порівняно з 2007 р. Найбільше цей показник збільшився у Київській, Черкаській та Луганській областях відповідно до збільшення кількості готелів. Що стосується негативної тенденції, то вона спостерігається у таких областях, як Запорізька, Кіровоградська, Полтавська, Вінницька, Харківська, що пояснюється відносним зменшенням кількості готелів у цих регіонах.

Сьогодні розвиток туризму формує економіку багатьох держав, регіонів, стає важливим чинником стабільного розвитку світової індустрії гостинності. Україна має великий туристичний потенціал завдяки унікальному географічному розташуванню (між Європою та Росією та іншими країнами СНД), сприятливим кліматичним умовам, наявності численних водних об'єктів, джерел мінеральних вод, культурно-історичних пам'яток, а також значної кількості природоохоронних територій.

Прикарпаття є однією з найбільш перспективних областей України. Карпати набувають нової тенденції популярності як в нашій країні, так і за її межами. По всій території пролягає багато різноманітних туристичних маршрутів – гірських, водних, пішохідних, велосипедних, автомобільних. У регіоні наявні не лише унікальні природні ресурси, а й надзвичайна культурно-історична спадщина. Туризм у Прикарпатті має особливе значення, тому що він об'єднує сучасну інфраструктуру з унікальними історичними і культурними пам'яток [2].

Одним із найбільш привабливих регіонів Прикарпаття для розвитку готельного господарства є Івано-Франківськ. Адже це унікальний край, яким цікавляться широкі верстви населення України та багатьох зарубіжних країн. Мальовничі ландшафти, цілющі джерела, давня і цікава історія цього регіону є привабливими для значної кількості туристів та рекреантів. Територія області характеризується середньовисотним і низькогірним рельєфом, невисокими зручними перевалами, теплим м'яким вологим помірно-континентальним кліматом, чітко вираженою вертикальною поясністю, багата на різноманітні природні ресурси, завдяки яким має можливість конкурувати з кращими рекреаційними центрами Європи. Вигідне географічне розташування регіону створює сприятливі умови для включення Івано-Франківщини до міжнародної системи туризму та рекреації. Область має надзвичайно сприятливі умови для

організації санаторно-курортної сфери міжнародного значення. Так, перспективними щодо розвитку санаторно-курортного господарства є всі райони області, зокрема кліматичні курорти Яремче, Косово, Ворохта, Шешори, які зосереджені переважно в південно-східній частині області. Серед них одним з найбільш відомою є м. Яремча.

Таблиця 2.

Динаміка одноразової місткості готелів та інших місць для тимчасового проживання [1]

Регіони України	Кількість готелів (одиниць)		
	2007 р.	2011 р.	2011 у % до 2007 р.
Київська	12075	17252	142,8
Луганська	4678	6385	136,4
Черкаська	3486	4857	133,9
Чернівецька	4590	6275	136,7
АРК	2446	3265	133,4
Чернігівська	3690	4863	131,7
Закарпатська	9780	12558	128,4
Житомирська	4298	5362	128,2
Миколаївська	11235	14261	126,9
Одеська	3801	4105	124,7
Львівська	3627	4462	123,1
Тернопільська	16377	18348	112,0
Харківська	1134	1265	111,5
Сумська	15307	16846	110,1
Херсонська	7425	8143	109,6
Рівненська	2899	3160	109,1
Дніпропетровська	2632	2814	106,9
Донецька	2675	2805	104,8
Хмельницька	1750	1793	102,4
Волинська	5805	5928	102,1
Івано-Франківська	10924	11089	101,5
Харківська	3240	3221	99,4
Кіровоградська	1553	1526	98,2
Запорізька	2427	2374	97,8
Полтавська	3360	3254	96,8
Вінницька	2233	2143	95,6
Разом	140207	153009	

На теренах Івано-Франківщини виявлено близько 300 проявів і родовищ мінеральних вод різноманітного складу, до них належать підземні води, які виявляють лікувальну та оздоровчу дію на організм людини, їх лікувальні властивості зумовлені наявністю розчинених природних газів, специфічного комплексу мінеральних солей, присутністю мікроелементів та інших хімічних сполук. Клімат Івано-Франківщини сприятливий для оздоровлення та лікування захворювань опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної системи, органів дихання та ін. На сьогодні стан готельного господарства області залишає бажати кращого, оскільки

він не за всіма критеріями відповідає вимогам стандартів і здебільшого номерний фонд має застарілу матеріально-технічну базу [3].

Один з основних важливих чинників розміщення рекреаційних закладів є транспортне сполучення. Від нього залежить можливість організації рекреаційної інфраструктури та зручність переміщення відпочиваючих. Пасажирські перевезення в межах області здійснюються залізничним, автомобільним та авіатранспортом. Експлуатаційна довжина залізниць в межах області становить 493 км. Щільність залізничних колій на 1 тис. км² території – 36 км (в середньому по Україні – 38 км). Обласний центр є найбільшим залізничним вузлом, лінії від нього розходяться в чотирьох напрямках і з'єднаний прямим залізничним сполученням з Білорусією, Болгарією, Молдовою, Польщею, Росією, Румунією, Литвою, Латвією [5].

Варто відзначити, що останнім часом чимала увага в Івано-Франківську приділяється покращенню стану розвитку рекреаційних і туристичних ресурсів, так як за останні роки була проведена робота з масштабної реконструкції найвизначніших пам'яток історії і культури, а також інфраструктури міста та області. В даному регіоні спостерігається зростання туристичних фірм, з року в рік збільшується кількість туристів.

Останніми роками в Івано-Франківську спостерігається повільне зростання завантаженості закладів розміщення. Згідно головного управління статистики у Івано-Франківську за 2010 рік, кількість підприємств готельного типу на території області становила 42 одиниці. Із загальної кількості підприємств розміщення є молодіжна база та гірський притулок, гуртожитки для приїжджих та інші місця для короткотермінового проживання [4]. В табл. 3 наведена більш детальна характеристика деяких готелів Івано-Франківську.

Таблиця 3.
Характеристика основних готелів Івано-Франківську

Діючі підприємства готельного господарства	Адреса	Категорія	Місткість та номерний фонд	Інфраструктура та послуги
Аускопрут	вул. Грюнвальдська, 7-9;	*****	місць - 43 номерів - 24 з них: люкс - 3 напівлюкс - 2	Ресторан «Віденський». Кафе на 35 місць I категорії; конференц-зал – 12 місць; обмін валют, послуги перекладачів (англ., нім мовами.); стоянка автомобілів, оренда авто з водієм, відправка пошти, доставка квитків, послуги бізнес-центру, турагенств, кас поперед. продажу квитків; камера схову, екскурс. послуги, супутникове ТБ, Wi-Fi.
Надія	вул. Незалежності, 40	*****	306 номерів - 215 з них:	Ресторан на 132 місця. Бар - 64 місця I категорії, банкетний зал - 16 місць; конференц-зал - 60 місць;

			люкс - 4 напівлюкс - 20	перукарня, стоянка автомобілів; автономне опалення, душ, гаряча вода; послуги банкомату; міжнар. телеф. зв'язок, організація турів по Карпатському регіону та за кордон
Дністер	вул. Січових Стрільців, 12;	***	місць - 26 номерів - 11 з них: люкс - 3 напівлюкс - 8	Кафе – 28 місць; банкетний зал – 16 місць. У люксах і напівлюксах ванні кімнати, умивальники –у 2-місн.; телевізори, холодильники, телефони у люксах, напівлюксах, у 5-ти 1-місн., 4-х 2-місн. номерах.
Дружба	вул. Горбачевського 3;	****	місць - 164 номерів - 72	Кафе – 30 місць; конференц-зал – 30 місць; перукарня; стоянка автомобілів
Нива	вул. Урожайна, 5	****.	місць - 88 номерів - 36 з них: люкс - 3	Кафе, автостоянка. Ванні кімнати у люксах. Телевізори у люксах, 2-міс.ном., 3-х 3-міс.номерах. Холодильники у 12-ти 2-міс. і 5-ти 3-міс.ном
Прикарпаття	вул. Коновальця, 264А	****.	місць - 90 номерів - 65 з них: напівлюкс - 3	Кафе. В усіх кімнатах санвузли, душові. В напівлюксах ванні кімнати. В усіх номерах телевізори, холодильники, Wi-Fi.
Прикарпаття	вул.Гетьмана Мазепи, 140-А;	***	місць - 86 номерів - 42 з них: люкс - 2 напівлюкс - 14	Ресторан – 120 місць; бар – 30 місць; конференц-зал – 60 місць, сауна – 1; Wi-Fi.
Піги	с.Татарів Яремчанської МР	***	місць - 26 номерів - 11 з них: люкс - 3 напівлюкс - 8	Ресторан – 40 місць; Бар – 40 місць; стоянка автомобілів-15місць, прокат легкових автомобілів
Супутник	вул. Будівельників, 1	***	місць - 107 номерів - 47 з них: люкс - 3	Кафе – 26 місць. У люксах ванні кімнати, телевізори, холодильники, телефони. В 1-місн. ном. телевізори, телефони. В усіх номерах - душові, умивальники
Карпати	вул.Заводська, 1а	***	місць - 132 номерів - 69 з них: люкс - 1 напівлюкс - 2	В усіх кімнатах радіоприймачі, телевізори, холодильники. Душові в 1-, 2-місних ном. В люксі і напівлюксах телефонні апарати
Зірка	вул.Глібова, 50	***	місць - 145 номерів - 69 з них: люкс - 3	Люкси і 1-місн. номери обладнані санвузлами. В люксах є телевізори і холодильники, Wi-Fi.

Приблизно 20% гостей Івано-Франківщини, що користуються послугами готельного сектору, це переважно вітчизняні туристи. У 2010 р. послугами 42 закладів розміщення області скористувалося 73 246 осіб, з них 7262 – іноземці із 26 країн світу (переважно жителі сусідніх держав – Польщі, Росії, Молдови, Словаччини, а також – Німеччини, Канади, США, Італії та ін.) [4].

На території області розташовано 13 санаторно-профілактичних закладів (місткістю переважно на 250 ліжко-місць), 3 лікувально-оздоровчих комплекси та лише один пансіонат «Синьогора» на 200 ліжко-

місць, в якому послуги отримують громадяни похилого віку, ветерани війни та праці, інваліди, які потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування.

За результатами досліджень можна зробити висновки, що не лише в Івано-Франківську, а й в Україні в цілому прослідковується нестача закладів розміщення для людей з обмеженими фізичними можливостями, незважаючи на те, що у готелях згідно з ДБН В.2.2-17 та ДСТУ 4269 повинні бути забезпечені умови доступу і проживання інвалідів, що пересуваються на кріслах-колясках. Для цього в готелях мають бути передбачені резервні одно-і двомісні номери з відповідним обладнанням, шириною проходів і дверних прорізів, а також пристроїв для безперешкодного пересування інвалідів по горизонтальних і вертикальних комунікаціях [5].

За стандартами проектування готелів ганки основних входів повинні бути обладнані пандусами для вільного пересування з уклоном не більше 1:12. Система відчинення, фіксації і зачинення дверей центрального входу також має забезпечувати інвалідам на кріслах-колясках безперешкодний вхід – вихід до будинку готелю. Номери для інвалідів на кріслах-колясках, з дефектами зору та незрячих розміщують на першому поверсі будівлі [5]. Наявність спеціальних пандусів, ліфтів, тощо, є не зовсім достатнім для комфортного відпочинку, особливо зважаючи на відсутність у персоналу спеціальних навичок обслуговування осіб із обмеженими фізичними можливостями. Також необхідно звернути увагу на те, що не всі гості можуть без сторонньої допомоги вільно пересуватися готелем, вільно відвідувати заклади харчування та почуватися незалежним, адже інвалідність – це лише стан, а не обмежений спосіб життя.

Статистика по Україні за 2011 р. свідчить про те, що кожен 15 громадянин країни – інвалід. Однак, це не завжди помітно, тому що люди з обмеженими можливостями не часто подорожують, адже умов для вільного та комфортного пересування майже відсутні.

На території України все ж функціонують заклади розміщення, які в деякій мірі відповідають потребам інвалідів. Наприклад, пансіонат «Сонячний», який знаходиться в Криму, має більш комфортні умови для перебування людей з обмеженими можливостями. Перший поверх обладнаний всім необхідним матеріально-технічним обладнанням, на території готелю є спеціальні пандуси, які безпосередньо ведуть до моря.

Що стосується інших держав, то різні країни світу приділяють туристам з обмеженими фізичними можливостями більшої уваги, вони створюють нові та реконструюють існуючі готельні комплекси для більш комфортного перебування та відпочинку. Наприклад, готель «Access centres» в Туреччині, пропонує унікальну можливість повноцінного відпочинку сім'ям, людям будь-якого віку і фізичних можливостей. Цей готель спеціально спроектований і обладнаний під потреби людей з обмеженими фізичними можливостями. Так, кожен номер передбачає всі

умови для комфортного перебування гостя залежно від групи інвалідності та з урахуванням фізичних можливостей. Повністю весь готель пристосований для вільного та зручного пересування осіб в інвалідних візках, це ж стосується і усієї території готелю, наприклад в басейнах передбачені гідравлічні ліфти. Іншим прикладом є готель «*Silken Puerta*» в Малазі, який так же оснащений всім необхідним для проживання людей з обмеженими фізичними можливостями. У кожному номері є стандартні таблички з проханнями не турбувати або прибрати номер, виконані шрифтом Брайля, персонал на рецепції навчений мові жестів. Кімнати і санвузли обладнані всім необхідним оснащенням для потреб інвалідів. Гості готелю мають можливість вільно та комфортно пересуватися по всій території готелю та території в цілому.

Висновки. Таким чином, у Івано-Франківську наявна достатня кількість закладів розміщення, в тому числі ділові, курортні, спортивні готелі, транзитні мотелі та готелі, що розташовані поруч з основними трасами міста та є лише один пансіонат. Винятково важлива роль належить рекреаційним ресурсам, які освоєні ще недостатньо. Високий рівень екологічної безпеки і наявність великих запасів мінеральних вод обумовлюють можливість будівництва в області нових спеціалізованих оздоровчих комплексів для населення. Аналітичний огляд дає підставу вважати, що проектування нового спеціалізованого закладу розміщення на території Івано-Франківської області буде доречним та перспективним, адже обрана місцевість ідеально підходить для оздоровлення та відпочинку в цілому.

Використані джерела:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/16/metod_64.pdf
2. Розвиток туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marshruty.in.ua/index.php/rozvytok-turyzmu-v-ukraini.php>
3. Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/Лікувальні_мінеральні_води_Івано-Франківської_області
4. Готельне господарство Івано-Франківської області у 2007-2010 рр.: Стат. зб. – Івано-Франківськ: Гол. упр. статистики в Ів.-Фр. обл., 2010 – 59 с.
5. Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Готелі. ДБН В.2.2-20-2008 (5.11, 6.1.6, 6.2.3.)

УДК 911.3:796.5

Гринюк О.Ю., Толибаєва Г.Б.

ОЦІНКА СПРИЯТЛИВОСТІ КЛІМАТИЧНИХ УМОВ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТЕПЛІЙ ПЕРІОД В ПОДІЛЬСЬКОМУ РЕГІОНІ

Дана робота присвячена вивченню кліматичних умов, а також їхнього впливу на розвиток рекреаційно-туристичної діяльності в теплий період в Подільському регіоні. Проведена оцінка сприятливості кліматичних умов на основі аналізу показників температури повітря.